

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞINA
Ankara

İstanbul, 03 Aralık 2013
Ref: ZAY/shk/13-2270

2008 ve 2010 yıllarında, “Alışveriş Merkezleri, Büyük Mağazalar ve Zincir Mağazalar Kanunu Tasarısı” adı altında görüşe sunulan yasa çalışmalarına ilişkin görüşlerimizi, çeşitli vesilelerle Bilim, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve ilgili diğer kurumlarla paylaşmıştık. “Perakende Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı” Bakanlığınızın internet sitesinde yayınlanarak, kamuoyunun ve ilgililerin görüş ve değerlendirmelerine sunulmuştur. Bu noktada, aşağıda yer alan hususlar çerçevesinde Taslak hakkındaki görüşlerimizi kurumunuzun değerlendirmesine arz etmek isterim.

Öncelikle organize perakende sektörü ile ilgili bir arka plan bilgisi vermeyi arzu ederim. Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan 10. Kalkınma Planı’na göre 2014 – 2018 dönemi için %5,5 büyüme ile Türkiye’nin GSYH’nin 786 milyar dolardan 2018 yılında 1,3 trilyon dolara çıkması hedeflenmiştir. Bu hedefin gerçekleşmesi için halihazırda büyümeye katkı yapan iç talebin öneminin altı çizilmiş ve hizmetler kalemi altında yer alan ticaret hizmetlerinin önemi vurgulanmıştır. Öte yandan, Türkiye’nin öngörülen seviyede bir üretim yapabilmesi için kayıtdışı ile mücadelenin artırılması, nitelikli istihdam yaratması ve doğrudan dış yatırım çekmesi elzemdir. Son on yılda %137’lik ciro artışı ve son altı yılda %146’lık sağladığı istihdam artışı ile organize perakende sektörü Türkiye ekonomisini bu hedeflere taşıyacak sektörlerden biridir. Buna ek olarak aşağıda sıraladığımız unsurlar organize perakende sektörünün Türkiye ekonomisine olan katkısını ortaya koymaktadır.

- Organize perakende sektörünün hali hazırda yaklaşık 700 bin kişiyi istihdam etmesi ve potansiyel işgücüne ilave, istihdam, eğitim, sosyal güvence ve uzmanlaşma fırsatları sunması ülkemizin genç nüfus istihdamına katkı sağlamaktadır. Organize perakende sektöründeki her 3 çalışan için tedarik zincirinin her aşamasında 1 kişilik istihdam yaratılmaktadır.
- Organize perakende sektöründeki büyüme, imalatçıların ve üreticilerin yanı sıra lojistik, gıda, altyapı ve üstyapı başta olmak üzere diğer sektörlerin de istihdam yapısını olumlu etkilemektedir.
- Organize perakende sektörü doğası gereği tüm işlemlerin kayıt altına alınması kuralını benimsemektedir. Dolayısıyla, bu sektörde vergi kaçığına ve kayıt dışı istihdama karşı net bir çözüm sunmaktadır. Özellikle, Türkiye’nin kayıt dışı istihdam rakamlarının %50’lerden son yıllarda %30’lara düşmesinde perakende sektörünün kayıtlı istihdam oranını artırmasının da katkısının bulunduğu düşünülmektedir.
- Organize perakendecilerin, tedarikçilerinin rekabet edebilmesi için ürün geliştirme becerilerini, kalite standartlarını ve fiyatlarının rekabetçiliğini güçlendirmeye yönelik yaklaşımı orta ve küçük üreticilerin de yerel ve küresel pazardaki rekabet gücüne katkı sağlamaktadır.

- Organize perakende sektörü vasıtasıyla, kalite standartları daha yüksek ve daha uygun fiyatlı ürünlerin tüketiciye hızla ulaşmasını sağlamaktadır.
- Organize perakende sektörü, yerel tedarikçilerin ihracatçı konumuna gelmesini sağlamaktadır.

Öte yandan, 100 milyar dolarlık cirosu ve 700 bin çalışanı ile Türkiye'nin ilk dört sektörü arasında yer alan organize perakende sektörü ilgili pazarın yaklaşık %40'ına tekabül etmektedir. Ekonomik hedefler çerçevesinde Türkiye'nin ciddi bir hamle yapması için dinamo görevi görecektir. Organize perakende sektörü, AB üyesi ülkelerinin ortalamaları ile karşılaştırıldığında henüz doyumdan uzak ve büyümeye müsaittir.

Bu koşullar altında, "Perakende Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı"nın yasalaşması durumunda getirilen yeni hükümler başta tüketicileri olmak üzere toplumun genelinin refah düzeyini olumsuz yönde etkileyecek ve iç talebin büyüme hedeflerine katkısını sınırlayacaktır.

Öte yandan Kanun Taslağı ile ilgili spesifik tespitlerimizi aşağıda dikkatinize sunmak isterim.

- Taslak'ın amacı genel olarak Anayasanın 5. ve 48. Maddeleri ile çeliştiği görülmektedir. Taslak ile getirilmesi planlanan hükümler, özel teşebbüs kurma ve işletme hakkına müdahale niteliğindedir.
- Taslak'ta perakendecilik sektörüne ilişkin yer alan birçok düzenleme, mevcut Medeni Kanun, Borçlar Kanunu, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunu, Türk Ticaret Kanunu ve sair ilgili mevzuatta düzenlenmiştir. Bu Taslak'ta benzer hükümlere yer verilmesi çelişkiye yol açabilecektir.
- Taslak'ta yer alan "Stratejik Ticari Plan" oluşturulmasına ilişkin düzenlemeler çevre ve imar mevzuatındaki sistemi zedeleyebilecektir. Şehir planlaması mevzuatı çok sayıda kurum ve kuruluşun yetki alanlarına girse de bu alanda temel yasa 3194 sayılı İmar Kanunu'dur.
- Taslak'ta çalışma saatlerine ilişkin getirilen düzenlemeler uygulamada yeknesaklığı bozarak, haksız rekabete neden olabilecek, ülkemiz için önemli olan istihdamı olumsuz etkileyebilecektir.
- Taslak'ta perakende işletme tanımı yapılırken perakende sektörü altında faaliyet gösteren fakat doğası gereği farklı dinamiklere sahip olan sektörlerin ihtiyaçlarının gözetilmediği ve uygulamalarının göz önünde bulundurulmadığı düşünülmektedir. Bu durum Taslak'ın yürürlüğe girmesinin ardından uygulamada sorunla karşılaşılacağına işaret etmektedir.
- Taslakta yer verilen indirimleri düzenleyen hükümler, kapsama giren tüm sektörlerde, enflasyon ile mücadelede olumsuz etki yapabilecektir. Hem indirimlerin düzenlenmesi hem de birbirine komşu olarak sinerji yaratan işletmeler arasında mesafe koyulması gibi diğer düzenlemeler tüketici açısından memnuniyetsizlik yaratma riski taşımaktadır. Kapsamdaki tüm sektörlerde üretici-perakendeci/bayi/ ticari işletme arasındaki ilişkiler yeniden düzenlendiğinden ve Stratejik Ticari Plan'ların bağlayıcı niteliği göz önüne

alındığında, Taslak hem yerli yatırımcılar hem de yabancı yatırımcılar için belirsizlik yaratabilecek ve yatırım iştahının azalmasına yol açabilecektir.

2023 yılına gelindiğinde geleneksel ve organize perakende sektörlerinden toplamda 500 milyar dolar ciro beklenmektedir. Bu hedefe ulaşmak için organize perakende sektörünü daha da ileri bir düzenleyeme tabi tutmak yerine, eşitlik ilkesi gözetilerek pazarın yaklaşık yüzde 60'ını temsil eden geleneksel perakendeciyi daha verimli, etkili ve rekabetçi hale getirecek politikaların hayata geçirilmesi esas olmalıdır.

Bu çerçevede, Türkiye ekonomisi için adil rekabet ortamı, sürdürülebilir üretim ve tüketim, tüketici refahı ve kayıt dışı ekonomi ile mücadele başlıkları değerlendirildiğinde; perakende sektörünün tabi olduğu mevcut düzenlemelerin üzerine söz konusu Taslak ile yeni bir düzenlemeye tabi tutulmasının Taslak'ın amaçladığı sonuçlara ulaşmada sorun teşkil edeceğine dair görüşümüzü bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla,

(Orijinali imzalıdır.)

Zafer A. YAVAN
Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Sekreter